

Ս. թ. հունիսի 15-ին ԳԱԱ Հ. Ա-
ճառյանի անվան լեզվի ինստիտու-
տում իր աշխատանքներն սկսեց
«Ջահուկյանական ընթերցումներ»
միջազգային ամենամյա գիտաժո-
ղովրդի: Բացման խոսքում ինստիտու-
տի տնօրեն Վ. Կատվայանը ողջու-
նեց մասնակիցներին և մաղթեց հե-
տաքրքիր և արդյունավետ քննար-
կումներ: Ողջույնի խոսքով հանդես
եկավ նաև ՀՀ ԳԱԱ հայագիտությ-
ան և հասարակական գիտություն-
ների բաժանմունքի ակադեմիկոս-
քարտուղար Յու. Սուվարյանը: Նա
հատկապես կարևորեց լեզվի
ուսումնասիրության տարբեր բնա-
գավառներին վերաբերող ուսումնա-
սիրությունները, որոնք էականորեն
նպաստում են հայ լեզվաբանական
մտքի զարգացմանը: Երկօրյա գի-
տաժողովին մասնակցեցին շուրջ ե-
րեք տասնյակ գիտնականներ Հա-
յաստանի և Արցախի գիտակրթա-
կան տարբեր հաստատություննե-
րից: Զեկուցումներում արծարծվե-
ցին հայոց լեզվի զարգացմանը, կա-
ռուցվածքին ու գործառույթներին,
բարբառագիտությանը, ընդհանուր
և համեմատական լեզվաբանությա-
նը, ինչպես նաև կորպուսային լեզ-
վաբանությանն առնչվող տարաբ-
նույթ հարցեր:

Ս. թ. հունիսի 29-ին ԳԱԱ Հ.
Աճառյանի անվան լեզվի ինստի-
տուտում տեղի ունեցավ սեմինար-
քննարկում՝ նվիրված լեզվաբանութ-
յան զարգացման միտումներին վեր-
ջին տասնամյակում: Սեմինարին
զեկուցումով հանդես եկավ ինստի-
տուտի ընդհանուր և համեմատա-
կան լեզվաբանության բաժնի գի-
տաշխատակից, բ. գ. թ. Մ. Ա.
Սարգսյանը: Նա խոսեց վերջին
տասնամյակում լեզվաբանության
զարգացման հիմնական միտումնե-
րի մասին. «21-րդ դարասկզբին լեզ-
վաբանությունը ներփակ (իմանենտ)
վիճակից աստիճանաբար անցում է
կատարում դեպի արտաքին գոր-
ծոնների նկատմամբ քիչ թե շատ ա-
զատ վիճակի: Ներկայումս լեզվա-
բանությունը ազատ փոխգործակ-
ցում է այլ գիտությունների հետ:
Հետևաբար կարելի է ենթադրել, որ
ներփակ լեզվաբանությունը վերած-
վում է միջգիտակարգային և մար-
դաբանական լեզվաբանության»:
Մ.Սարգսյանը անդրադարձավ նաև
աշխարհի տարբեր լեզվաբանական
կենտրոններին, ներկայացրեց տար-
բեր հետազոտողների և պրոֆեսոր-
ների տեսակետները (Փ. Հագուրտ,
Մ. Հասփելմատ, Տ. Կուն, Վ. Դեմ-
յանկով, Է. Կուբրյակովա և ուրիշ-
ներ):

Ինչ վերաբերում է լեզվաբանական նոր ուղղություններին, ապա բանախոսը նշեց, որ «նոր բնորոշումը, իհարկե, պայմանական է: Տեսությունը նոր է այնքան ժամանակ, քանի դեռ լայնորեն չի կիրառվում և չունի հետևորդներ: Այսպիսով՝ այնպիսի ուղղություններ, ինչպիսիք են քաղաքական և իրավաբանական լեզվաբանությունները, լեզվամշակութաբանությունը, էթնոլեզվաբանությունը, ճանաչողական լեզվաբանությունը, գենդերային լեզվաբանությունը, պրագմալեզվաբանությունը (գործաբանական լեզվաբանությունը), նոր են միայն պայմանականորեն: Մի կողմից՝ սրանք արդեն իրենց կայուն տեղն ունեն գիտական ուսումնասիրությունների ոլորտում, մյուս կողմից՝ դեռևս չեն դարձել ավանդական: Բոլորովին նոր ուղղություններ կարելի է համարել էկոլեզվաբանությունը, համացանցային լեզվաբանությունը, նոոլեզվաբանությունը, բիոլեզվաբանությունը, սուզգեստիվ լեզվաբանությունը, ռեֆլեքսային լեզվաբանությունը ևն: Այս ուղղությունները դեռևս չունեն հստակ ձևավորված մեթոդաբանություն, ինչպես նաև դրանց տեսական հիմքերը ևս հեղիեղուկ են և ձևավորման փուլում»:

Սեմինարը բավականին հետաքրքիր էր և բովանդակալից, բուռն հարցադրումների և քննարկման առիթ դարձավ: Քննարկման ընթացքում կարևորվեց լեզվաբանական նոր ուղղությունների և նորագույն նվաճումների ուսումնասիրությունը, խրախուսվեց Մ. Սարգսյանի նա-

խաձեռնությունը և նշվեց, որ վերջինս առաջիկայում հանդես կգա այլ զեկուցումներով՝ նվիրված գիտության այդ ճյուղի նորագույն ուղղություններին:

Լեզվի ինստիտուտի բարբառագետների հավաքչական խումբը ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի կողմից ֆինանսավորվող «Կոտայքի մարզի բարբառային համապատկեր» գիտական թեմայի ուղղությամբ (ղեկ.՝ Վ.Կատվալյան) կատարել է մարզի համայնքների վերաբերյալ արխիվային, նաև հրապարակված նյութերի ուսումնասիրում, բարբառագիտական արշավների ընթացքում մարզի մի քանի տասնյակ համայնքներում տեսաձայնագրման եղանակով, ինչպես նաև հարցաքննների միջոցով հավաքել է բարբառային զգալի նյութ:

Ս. թ. հուլիսի 7-ին խումբն իր աշխատանքները շարունակում էր Լեռնանիստ գյուղում: Համայնքի բնակիչների հետ զրույցների ընթացքում մասնագետները անհրաժեշտ տեղեկություններ քաղեցին տեղի խոսվածքի վերաբերյալ, «Հայերենի բարբառագիտական ատլասի» նյութերի հավաքման ծրագրով կատարեցին խոսվածքի հատկանիշների գրանցումներ, տեսագրմամբ և ձայնագրմամբ ձեռք բերեցին բարբառային խոսքի նմուշներ: Վ. Կատվալյանի հավաստմամբ՝ Լեռնանիստ գյուղի խոսվածքը, իր յուրօրինակություններով հանդերձ, զգալի ընդհանրություն-

ներ ունի Վանի բարբառի հետ, և խոսվածքի գիտական ուսումնասիրությունը, որը սկսել է իրենց խումբը, կարող է հետաքրքիր արդյունքներ արձանագրել:

Լեռնանիստում բարբառագիտական աշխատանքների հաջող ընթացքին աջակցեցին համայնքի ղեկավար Ա. Հայրապետյանը, գյուղապետարանի աշխատակիցները, համայնքի մի շարք բնակիչներ:

Այս տարվա հունիսին լրացավ բանասիր. գիտ. դոկտոր, պրոֆ. Վ. Գ. Համբարձումյանի ծննդյան 70-ամյակը: Հոբելյանը հանդիսավորությամբ նշվեց ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի գիտական խորհրդի նիստում: Հարմար առիթ էր հարազատ ինստիտուտում մեկ անգամ ևս ամփոփելու և գնահատելու անվանի գիտնականի անցած ուղին և գիտամանկավարժական հարուստ գործունեությունը:

Շնորհավորական խոսքով հանդես եկավ լեզվի ինստիտուտի տնօրեն Վ. Կատվայանը: «Դուք մեր ինստիտուտի նվիրյալներից եք, գիտնական և անհատականություն, որը երկար տարիներ անընդմեջ սիրով և ամենօրյա աշխատանքով կատարում է գիտության մշակի դժվարին, բայց նաև գնահատելի գործը»: Ակադեմիական հանրությունը, և ոչ միայն, Վ. Գ. Համբարձումյանին ճանաչում է որպես մի գիտնականի, որն իր ողջ գիտակցական կյանքը նվիրել է հայ լեզվաբանության կարևորագույն հիմ-

նախնդիրների ուսումնասիրությանը:

Հիանալի մարդու, մեր երկրի իսկական քաղաքացու, ազնիվ և տաղանդավոր գիտնականի, նվիրյալ հայորդու իր անձնական նկարագրով Վ. Գ. Համբարձումյանը վաստակել է ինստիտուտի աշխատակիցների սերն ու համակրանքը:

Ելույթներով հանդես եկան նաև ինստիտուտի աշխատակիցներից շատերը, որոնք միացան տնօրենի շնորհավորական խոսքին և իրենց հերթին բարեմաղթանքներ ուղղեցին պրոֆ. Վ. Գ. Համբարձումյանին, բարձր գնահատեցին նրա գիտական ներդրումը հայագիտության ասպարեզում: Սրտանց շնորհավորում ենք հոբելյարին և մաղթում քաջառողջություն, արևշատություն, երկար տարիների գործունեություն, որը, վստահ ենք, կարդյունավորվի նորանոր ձեռքբերումներով:

Հուլիսի 3-ին Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտում տեղի ունեցավ հանդիպում Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության աբբահայր հ. Պողոս ծ. վ. Գոճանյանի հետ: Քննարկվեցին առհասարակ մայրենիին, մասնավորաբար՝ արևմտահայերենին առըջվող տարաբնույթ հարցեր: Հայր Պ. Գոճանյանը ներկայացրեց հայերենի ուղղագրության խնդիրների վերաբերյալ իր մտեցումները և տեսակետները: Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության աբբահայրը սիրով կմասնակցի լեզվական խնդիրների՝ լեզ-

վի ինստիտուտում ծավալվող քննարկումներին:

Հուլիսի 6-ին Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտում հյուրընկալվեց Կիպրոսի «Նարեկ» կրթահամալիրի ուսուցչուհի Մակի Հալաճյանը: Քննարկվեցին արևմտահայերենի դասագրքերին, դասականդման մեթոդներին առնչվող հարցեր: Տիկին Հալաճյանը ներկայացրեց կիպրահայ համայնքի առջև ծառացած կրթական մի շարք խնդիրներ: Մ. Հալաճյանը ընդգրկվեց ինստիտուտի՝ արևմտահայերենի խնդիրները հետազոտող և քննարկող հանձնախմբում:

Ս. թ. սեպտեմբերի 29-ին Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի հյուրն էր Փարիզի արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների ազգային ինստիտուտի հայագիտական ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամ Ա. Տոնապետյանը:

Հանդիպման ընթացքում նա խոսեց հիշյալ ամբիոնի աշխատանքների և հետազա անելիքների մասին: Նշվեց, որ Հայաստանից դուրս հայագիտության ամբիոնը միակ վայրն է, որտեղ կա ամբողջական հայագիտության ծրագիր՝ 1-ին կուրսից մինչև դոկտորական, որն ընդգրկում է նաև սկսնակներին: Ամբիոնում գործում է SeDYL հետազոտական կենտրոն, որը զբաղվում է լեզվաբանական, հատ-

կապես բարբառագիտական հետազոտություններով, մասնավորապես Գորիսի տարածաշրջանի բարբառներով:

Կենտրոնն այժմ կազմակերպել է խումբ, որը զբաղվում է լեզուների փոփոխականությամբ՝ բարբառային, պատմական, որը ընդգրկում է Արևմտյան Ասիան, Կովկասը և Միջին Արևելքը: Կենտրոնը փորձում է այս շրջանակներում համեմատականորեն ուսումնասիրել տարածաշրջանի բարբառային առաձնահատկությունները՝ ջանալով գտնել տեղական, աշխարհագրական ընդհանրություններ հայերենի, քրդերենի, ասորերենի, թուրքերենի բարբառներում:

Կենտրոնն այժմ զբաղվում է Արևմտյան Հայաստանի բարբառների քարտեզի ծրագիրը կազմելով, որը հնարավորություն կտա ներմուծել լեզվաբանական տվյալներ և ուսումնասիրել աշխարհագրական փոփոխականությունները:

Հանդիպման ավարտին կողմերը քննարկեցին առաջիկա ծրագրերը և հետագա համագործակցության հնարավորությունները:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում հոկտեմբերի 2-ին իր աշխատանքներն սկսեց Հայ լեզվաբանության 11-րդ միջազգային գիտաժողովը: Բացման խոսքով հանդես եկավ ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի տնօրեն Վ.Կատվայանը: Նա նաև մասնակիցներին փոխանցեց ՀՀ

սփյուռքի նախարար Հ. Հակոբյանի ողջույնի խոսքը: Գիտաժողովի մասնակիցներին ողջունեց և հայ լեզվաբանության զարգացման հեռանկարներին անդրադարձավ ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար Յու. Սուվարյանը:

Գիտաժողովի երկու նիստերի ընթացքում կարդացված գրեթե յուրաքանչյուր զեկուցման հաջորդում էին աշխույժ քննարկում, պարզաբանումներ, հարց ու պատասխան:

Գիտաժողովը իր աշխատանքները շարունակեց հաջորդ երեք օրերին: Արտասահմանի մեկ տասնյակից ավելի երկրներից եկած շուրջ վեց տասնյակ հետազոտողներ անդրադարձան հայերենի գրեթե բոլոր դրսևորումներին, լեզվի բոլոր մակարդակներին, ներկայացրին լեզվաբանության զանազան գիտաճյուղերի և գիտակարգերի վերաբերող, տարբեր հայեցակետերով ու մեթոդներով կատարված իրենց հետազոտությունների արդյունքները:

ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի հայոց լեզվի պատմության բաժնի գիտաշխատող Վ. Խաչատրյանը վերջերս է վերադարձել Լիբանանից՝ ութամսյա գործուղումից: Գործուղման նպատակն էր Լիբանանի Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսարանի ձեռագրատան ձեռագրերի, մասնավորապես նրանցում առկա հիշա-

տակարանների լեզվական ուսումնասիրությունը:

Վ. Խաչատրյանը հաղորդեց, որ Կաթողիկոսարանի ձեռագրատանը պահվում է շուրջ 250 ձեռագիր, որոնք, բացառությամբ 22 ձեռագրի, նկարագրված և ներկայացված են «Յուցակ ձեռագրաց»-ում: Վերջինում տրված են նաև տվյալ ձեռագրերի հիշատակարանները: Հետազոտողի ուշադրության կենտրոնում եղել են դեռևս չուսումնասիրված ձեռագրերը, որոնք մեծ մասամբ 17-18-րդ դդ. ձեռագրեր են: Ութ ամիսների ընթացքում նա ուսումնասիրել է հիշատակարանները, ծանոթացել ձեռագրերի պատմությանը, անցած գրչագրական ուղուն և կատարել լեզվական ուսումնասիրություն՝ քննելով դրանց բառապաշարը ըստ ծագման և կազմության, ըստ գրական և բարբառային շերտերի: Նկատվել են նաև ուշագրավ քերականական իրողություններ, որոնք բարբառային պատկանելություն ունեն կամ ուղենշում են պատմական փոփոխությունները:

Վ. Խաչատրյանը վերջում նշեց, որ հետազոտության արդյունքները առաջիկայում կներկայացնի գիտական առանձին հոդվածով:

ՀՀ ԳԱԱ Հր. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ընդհանուր և համեմատական լեզվաբանության բաժնի ավագ գիտաշխատող բ. գ. թ. Տ. Դալալյանը սեպտեմբերի 25-

26-ին և 27-28-ին Ս.Պետերբուրգում մասնակցել է հայագիտական երկու գիտաժողովների:

Դրանցից առաջինը կազմակերպվել էր անվանի հայագետ Կ. Յուզբաշյանի (1927-2009 թթ.) հիշատակին և կոչվում էր «Հայաստանը, Բյուզանդիան և Արևելքը. գրավոր ժառանգությունը՝ ձեռագրերից մինչև համացանց»: Երկրորդ գիտաժողովը նվիրված էր Ռուսահայոց և Նոր Նախիջևանի թեմի հիմնադրման 300-ամյակին:

Գիտաժողովների ընթացքում Ս. Դալալյանի ներկայացրած զեկուցումներից առաջինը նվիրված է եղել հայ վաղմիջնադարյան էպոսի լեզվաբանական և վիպաբանական տարաբնույթ խնդիրների վերհանմանը, իսկ երկրորդը՝ «Էմինյան ազգագրական ժողովածուի» տարբեր հատորներում լույս տեսած բանահյուսական նյութերի ժանրային և լեզվական քննությանը:

Ս. Դալալյանը նշեց, որ թե՛ զեկուցումների, թե՛ քննարկումների ժամանակ եղել են հետաքրքրական հարցադրումներ, ծավալվել են գիտական նպաստավոր բանավեճեր: Գիտաժողովներն անցկացվել են Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Արևելյան ձեռագրերի ինստիտուտում, Ս. Պետերբուրգի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետում և Ազգային հետազոտական համալսարանում:

Հուլիսի 3-ից 8-ը Փարիզում տեղի է ունեցել հայագիտական ուսանողական շաբաթ, որը կազմակերպել էին Արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների ազգային ինստիտուտը (INALCO) և Հայ ուսանողների տունը՝ արվեստաբան, պրոֆեսոր Ա. Լեյլոյանի տնօրինությամբ:

Ուսանողական շաբաթին հրավիրված էր նաև ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ընդհանուր և համեմատական լեզվաբանության բաժնի ավագ գիտաշխատող, բ. գ. թ. Ս. Դալալյանը: Նա հանդես է եկել երեք բանախոսությամբ՝ 1. Հայերենի բառապաշարի ծագումը, 2. Հայ հին վիպական ավանդության ձևավորումը, 3. «Սասնա ծռեր» էպոսի հնագույն և հին արևելյան ակունքները:

Ուսանողական շաբաթին մասնակցել են շուրջ երկու տասնյակ սփյուռքահայ ուսանողներ Ֆրանսիայից, Կանադայից, Բելգիայից, ԱՄՆ-ից:

Ս. Դալալյանը նշեց, որ հինգ օրերի ընթացքում վերջիններս առիթ են ունեցել ունկնդրելու զանազան դասախոսություններ, որոնց հաջորդել են մշակութային միջոցառումներ և տարբեր բնույթի այցեր:

2017 թ. հոկտեմբերի 12-ին ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտում տեղի ունեցավ տնօրենության հանդիպումը ինստիտուտի ասպիրանտների և հայցորդնե-

րի հետ: Երիտասարդ հետազոտողները, ամփոփելով ընթացիկ տարում կատարած գիտական աշխատանքը, ներկայացրին իրենց հուզող հարցերը:

Ինստիտուտի փոխտնօրեն Ն. Հովհաննիսյանը երիտասարդ հետազոտողներին հորդորեց ավելի ակտիվ ու նախաձեռնող լինել, մասնակցել ինստիտուտի կազմակերպած գիտական միջոցառումներին:

Ինստիտուտի գիտքարտուղար Ա. Աբրահամյանը ներկայացրեց ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի «Հետբուհական մասնագիտական կրթական ծրագրերում (ասպիրանտուրա և հայցորդություն) կրեդիտային համակարգի ներդրման մասին» հրամանի բովանդակությունը, պատասխանեց ասպիրանտների՝ կրթական ծրագրի կառուցվածքի, պարտադիր և ընտրովի դասընթացների, գնահատման եղանակների վերաբերյալ հարցերին:

Երիտասարդ լեզվաբանների հանրապետական 7-րդ գիտաժողովի կազմակերպական աշխատանքների մասին հաղորդմամբ հանդես եկավ խորհրդի նախագահ Բ. Գ. Թ. Ս. Սիրունյանը: Նա, կարևորելով նստաշրջանին ինստիտուտի ասպիրանտների և հայցորդների մասնակցությունը, նշեց, որ լավագույն զեկուցումները կիրատարակվեն:

Հանդիպման վերջում երիտասարդ հետազոտողները մտքեր փոխանակեցին ապագա ծրագրերի և գիտական բնույթի այլ հարցերի շուրջ:

2017 թ. հոկտեմբերի 16-ին ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի գիտական խորհրդի նիստում հանդիսավորությամբ նշվեց անվանի լեզվաբան Ամալյա Խաչատրյանի հորելյանը:

Ինստիտուտի տնօրեն Վ.Կատվայանը ինստիտուտի և անձամբ իր անունից ջերմորեն շնորհավորեց Ամալյա Խաչատրյանին փառահեղ հորելյանի առթիվ: «Լեզվի ինստիտուտում ծավալած Ձեր արդյունավետ ու երկարամյա գործունեությամբ Դուք վաստակել եք լեզվաբանների տարբեր սերունդների անկեղծ սերն ու հարգանքը, ունեցել Ձեր անուրանալի ավանդը հայ լեզվաբանության զարգացման գործում: Դուք, հիրավի, հայ լեզվաբանության նվիրյալ եք, նոր ժամանակներում հայերենի հնչյունական համակարգի ուսումնասիրության ոլորտի լավագույն գիտակն ու մասնագետը: Ձեր աշխատանքները արդի հայ լեզվաբանության նվաճումներից են և դեռ երկար ժամանակ ունենալու են ուղենշային դեր ու նշանակություն ոլորտի զարգացման գործում», – նշեց տնօրենը: Լինելով նրա սանը՝ Վ.Կատվայանը մեծ գնահատանքի արժանացրեց Ա. Խաչատրյանի վաստակը իբրև գիտական ղեկավարի, որի սաները խորին ակնածանքով ու երախտագիտությամբ են լցված իրենց սիրելի ուսուցչի հանդեպ:

Ելույթ ունենալով՝ Բ.Գ.Դ. Ռ.Թոխմախյանը, Բ.Գ.Դ., պրոֆեսոր Վ.Համբարձումյանը, Բ.Գ.Թ. Ժ.Մի-

քայելյանը, բ.գ.թ. Ն.Սարգսյանը գնահատանքի և երախտագիտության խոսք ասացին տաղանդավոր գիտնականի, սրտացավ ու հոգատար ընկերոջ, հիանալի մարդու՝ Ամալյա Խաչատրյանի մասին: Արժևորելով նրա բեղմնավոր գիտական գործունեությունը Հայաստանում և արտերկրում՝ մաղթեցին հոբելյարին քաջառողջություն, ստեղծագործական եռանդ ու գիտական պայծառ միտք:

Սույն թվականի հոկտեմբերի 18-ին ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտում տեղի ունեցավ սեմինար-քննարկում՝ նվիրված համացանցի, մասնավորապես սոցցանցերի լեզվի առանձնահատկություններին: Սեմինարը վարում էր ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետի հայոց լեզվի ամբիոնի ասիստենտ, բ.գ.թ. Արևիկ Քամալյանը:

Նա ներկայացրեց հայալեզու համացանցի հաղորդակցման լեզվի առանձնահատկությունները՝ նշելով, որ այսօր համացանցում ձևավորվում է նոր լեզու, նոր ենթամշակույթ, որը տարբերվում է թե՛ գրավոր, թե՛ բանավոր խոսքից. այն լեզվի նոր որակ է՝ իր առանձնահատկություններով, որը լուրջ ուսումնասիրման կարիք ունի: Ա. Քամալյանը նաև նշեց, որ համացանցի լեզվի մասին ուսումնասիրություններ՝ հողվածներ, մենագրություններ, ատենախոսություններ կան աշխարհի տարբեր լեզուներով, իսկ հայե-

րեն համակողմանի ուսումնասիրություններ առայժմ չկան:

Ա. Քամալյանը խոսեց համացանցում գրության առանձնահատկությունների մասին (բառերի դիտավորյալ աղավաղված գրություն, զանազան պայմանական նշանների, սիմվոլների, սմայլիկների, գիֆերի կիրառում ևն)՝ ասածը լրացնելով համացանցից արված սքրինշոթերով: Բառապաշարի առանձնահատկություններին անդրադառնալով՝ նա հատկապես ընդգծեց բաղարկությամբ կազմվող նոր բառերի առատությունը, խոսեց համացանցային սլենգի, փոխառությունների, ինչպես նաև համացանցում գոեկաբանությունների, հայիոյական բառաշերտի տարածման միտումի մասին, որի պատճառները ոչ միայն լեզվաբանների, այլև մարդաբանների, մշակութաբաններին, հոգեբանների ուսումնասիրության առարկա կարող են դառնալ: Ա. Քամալյանը անդրադարձավ նաև այլատառ հայերենի, հատկապես լատինատառի խնդրին՝ նշելով, որ այն խիստ բացասական ազդեցություն է թողնում գրագիտության վրա, խոսեց համացանցում դրա դեմ պայքարի միջոցների մասին:

Վերջում Ա.Քամալյանը նշեց նաև համացանցային ֆուլկորի, մասնավորապես մեմերի, դրանց ծագման ու տարածման եղանակների մասին:

Սույն թվականի նոյեմբերի 7-ին ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտում տեղի ունեցավ Երիտասարդ լեզվաբանների հանրապետական 7-րդ գիտաժողովը:

Բացման խոսքով հանդես եկավ Երիտասարդ լեզվաբանների խորհրդի նախագահ Տ. Սիրունյանը՝ ողջունելով մասնակիցներին և մաղթելով հետաքրքիր և արդյունավետ քննարկումներ: Գիտաժողովին մասնակցեցին շուրջ երկու տասնյակ գիտաշխատողներ, հայցորդներ և ասպիրանտներ Հայաստանի և Արցախի գիտակրթական տարբեր հաստատություններից:

Զեկուցումներում արծարծվեցին հայոց լեզվի զարգացմանը, կառուցվածքին, բարբառագիտությանը, ընդհանուր և կիրառական լեզվաբանությանն առնչվող տարաբնույթ հարցեր:

ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտը կազմակերպել էր առաջին առցանց գիտաժողովը, որը նվիրված էր Գրիգոր Ղափանցյանի ծննդյան 130-ամյակին: Գիտաժողովի օրերին ինստիտուտի համացանցային կայքում հրապարակվեցին 33 զեկուցումների տեքստեր՝ հասանելի դառնալով գիտական հանրությանը: Գիտաժողովին մասնակցեցին ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի, Մ.Աբեղյանի անվան գրականության, հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ-

ների, Երևանի պետական համալսարանի, Խ.Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի, Վ.Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական համալսարանի, Երևանի պետական բժշկական համալսարանի, Վանաձորի պետական համալսարանի, Գորիսի պետական համալսարանի, Գավառի պետական համալսարանի, «Տաթև» գիտակրթական համալիրի հետազոտողներ: Ֆրանսիայից գիտաժողովին մասնակցեց Արմեն Միքայելյանը:

Ներկայացված զեկուցումներում արծարծվեցին հայոց լեզվի արդի բոլոր դրսևորումներին (գրական արևելահայերեն և արևմտահայերեն, խոսակցական հայերեն, բարբառային հայերեն) և լեզվաբանության տարբեր բաժինների ու ոլորտների (հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն, շարահյուսագիտություն, իմաստաբանություն, հատկանվանագիտություն, տերմինաբանություն, ստուգաբանություն, բարբառագիտություն, զուգադրահամեմատական լեզվաբանություն, լեզվի պատմություն, կիրառական լեզվաբանություն) առնչվող հարցեր: Հրապարակվեցին նաև Գ.Ղափանցյանի գիտական հայացքներին ու ժառանգությանը վերաբերող զեկուցումներ: